

Nr 166.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronan tillhöriga markområden vid Ljungbyhed; given Stockholms slott den 20 februari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Carl Ekman.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 20 februari 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för försvarsdepartementet, statsministern Ekman anför:

Förut denna dag har Kungl. Maj:t beslutat att till riksdagen avlåta proposition angående dispositionen av den s. k. Skräddareheden jämte vissa andra, kronan tillhöriga markområden vid Ljungbyhed.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 februari 1930 hava *lantförsvarets markkommitterade* efter i ärendet verkställd utredning framhållit, att ändrad disposition
Bihang till riksdagens protokoll 1931. 1 saml. 147 häft. (Nr 166.) 472 31

tion genom försäljning eller annorledes kunde ifrågasättas beträffande ytterligare en del kronan tillhöriga markområden vid Ljungbyhed, samt i anslutning härtill framlagt förslag rörande de åtgärder, som i anledning härav borde företagas.

Jag anhåller nu att få underställa detta ärende Kungl. Maj:ts prövning.

Därvid får jag till en början meddela, att de områden, som avses i markkommitterades nyssnämnda skrivelse, utgöras av:

1) ett till $\frac{1}{8}$ mantal Sjölidan nr 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Lökshus nr 1 hörande utmarksskifte (skogsloft) å Söderåsen,

2) ett till samma hemman hörande torpställe med madäng, beläget invid järnvägsbron över Rönneå å Ljungbyhed—Klippans järnväg,

3) den i Rönneå norr om Skräddareheden belägna, från $\frac{1}{8}$ mantal Ljungby nr 3 exproprierade s. k. Dragonön,

4) till $\frac{3}{16}$ mantal Ljungby nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Sjölidan nr 1 samt $\frac{1}{8}$ mantal Lökshus nr 1 hörande andelar i skifteslagets torvmossar med sätteplatser för torvtorkning samt nämnda hemmans andelar i samfällida fädrifter och vissa andra samfälligheter,

5) ett söder om Ljungbyheds järnvägsstation beläget, till $\frac{3}{16}$ mantal Ljungby nr 1 hörande område om 1 hektar 71 ar, som å en av distriktslantmätaren J. Grenholm år 1926 upprättad karta över Skräddareheden angivits med beteckningen Dj,

6) vissa väster om Ljungbyheds järnvägsstation belägna områden ävensom en norr om järnvägen Ljungbyhed—Klippan och söder om Rönneå belägen markremsa.

Av dessa markområden hava de under 5) och 6) omnämnda redan behandlats i den här förut omförmälda propositionen angående dispositionen av den s. k. Skräddareheden m. m., varför de i detta sammanhang torde få lämnas å sido.

Beträffande de under 1)—4) angivna områdena hava *markkommitterade* anfört i huvudsak följande.

I skrivelse till kommitterade den 27 juni 1929 hade domänstyrelsen på av kommitterade framställd förfrågan, huruvida skäl föreläge för bibehållande i kronans ägo och överlämnande till domänstyrelsens förvaltning av den under 1) angivna skogsloften å Söderåsen, meddelat, att omförmälda skogsloft icke syntes böra omhändertagas av domänverket.

På kommitterades begäran hade värdering av ifrågavarande områden den 27 augusti 1929 företagits av domänintendenten N. Larsson i Klagstorp och fortifikationsofficeren vid södra arméfördelningens stab, majoren L. von Heijne, med biträde av nämndemannen R. Karlsson i Slättåkra och jägmästaren F. Bergman i Kalleberga.

Av ett vid förrättningen upprättat värderingsinstrument framginge, att här nedan angivna områden värderats sålunda:

det till $\frac{1}{8}$ mantal Sjölidan nr 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Lökshus nr 1 hörande utmarksskiftet å Söderåsen till	kronor 10,335: —,
det vid järnvägsbron över Rönneå belägna torpstället med madäng till	» 1,700: —,
den s. k. Dragonön till	» 442: 50.

Till hemmanen $\frac{3}{16}$ mantal Ljungby nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Sjölidan nr 1 samt $\frac{1}{8}$ mantal Lökshus nr 1 hörande utbrutna andelar i skifteslagets vid Långe-

mossen och Tranerödmossen belägna torvmossar och sätteplatser om tillhoppa cirka 3,5 hektar hade värderats till sammanlagt 448 kronor 66 öre.

Vidare hade värdering skett av en del samfälligheter, vari kronans nyssnämnda fastigheter ägde del. Dessa samfälligheter utgjordes av:

- 1) ett område om cirka 0,7 hektar vid Långemossen,
- 2) två söder om Ljungbyhed vid Skärån belägna områden om tillhoppa 6 tunnland 22,4 kappland,
- 3) ett för vattning av betesdjur avsett område (vattningsställe) vid Sjölidssjön om 1 tunnland 17,5 kappland,
- 4) tvenne fädrifter, av vilka den ena ginge från Ljungby stationsväg till hemmanet Brandeborgs gräns och den andra vore till sin belägenhet okänd, samt

5) viss obegagnad mark inom det planlagda området vid Ljungby by.

I värderingsinstrumentet hade värderingsmännen även yttrat sig angående dispositionen av ifrågavarande markområden och därvid föreslagit, bland annat, att den s. k. Dragonön skulle bibehållas i kronans ägo och tilläggas Herrevadsklosters remontdepå, ävensom att de till $\frac{1}{8}$ mantal Sjötiden nr 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Lökshus nr 1 hörande andelarna i skifteslagets torvmossar och sätteplatser skulle erbjudas till försäljning åt de blivande köparna av stamfastigheten.

Markkommitterade ansåge, att försäljningspriset för det till $\frac{1}{8}$ mantal Sjötiden nr 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Lökshus nr 1 hörande utmarksskiftet å Söderåsen borde avrundas nedåt till lägst 10,000 kronor. I fråga om de till nämnda hemman och $\frac{3}{16}$ mantal Ljungby nr 1 hörande andelarna i samfälligheter tillika med lotter i torvmossar och sätteplatser syntes det lämpligt, att dessa ägor med undantag av andelarna i de samfälligheter, som vore belägna inom Skräddareheden, vid blivande avstyckningsförrättning tillades de delar av hemmanen, som borde försälas såsom jordbruksfastigheter. Kronans andelar i de inom tomtområdet belägna samfälligheterna syntes däremot böra försälas direkt till köparna av de tomter, i vilka de olika delarna av samfälligheterna kunde komma att ingå.

Emot det av värderingsmännen föreslagna minimipriset för det vid järnvägsbron över Rönneå belägna torpet och madängen vore från kommitterades sida intet att erinra, liksom ej heller emot förslaget att överlämna den s. k. Dragonön till Herrevadsklosters remontdepå.

De av ifrågavarande markförsäljningar inflytande medlen borde tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Under återopande av vad i ärendet anförts hemställde kommitterade, bland annat, att utmarksskiftet å Söderåsen måtte få försälas till ett pris av lägst 10,000 kronor, att torpstället jämte madängen invid järnvägsbron över Rönneå måtte få försälas till ett pris av lägst 1,700 kronor, att de till $\frac{1}{8}$ mantal Sjötiden nr 1, $\frac{1}{8}$ mantal Lökshus nr 1 och $\frac{3}{16}$ mantal Ljungby nr 1 hörande utbrutna andelarna i skifteslagets torvmossar och sätteplatser för torvtorkning måtte få försälas till ett lägsta pris för samtliga dessa andelar av cirka 450 kronor, att de tre nyssnämnda hemmanslotternas icke utbrutna andelar i skifteslagets samfälligheter, grustag och fädrifter m. m. måtte få försälas till det pris, som allt efter omständigheterna kunde finnas skäligt, samt att den s. k. Dragonön måtte få tilläggas Herrevadsklosters remontdepå och ställas under förvaltning av chefen för nämnda depå.

Uti i ärendet den 28 januari 1931 avgivet utlåtande har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* anförts bland annat följande.

Beträffande det till $\frac{1}{8}$ mantal Sjötiden nr 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Lökshus nr 1 hörande utmarksskiftet å Söderåsen hade chefen för Herrevadsklosters remontdepå till

departementet inkommit med en den 27 december 1930 dagtecknad skrivelse, vari han hemställt, att departementet måtte vidtaga åtgärder för att utmarksskiftet eller norra delen därav måtte utan kostnad överlämnas till Herrevadsklosters kungsgård. Som skäl för berörda framställning hade depåchefen anført, att för remontdepåns räkning årligen måste uppköpas ett stort antal slanor och stängselpålar för underhåll av stängsel kring depåns beteshagar, varjämte till vedbrand åt den på lantbruket med stat avlönade personalen samt till uppeldning av gemensamma lokaler årligen erfordrades icke obetydliga vedkvantiteter, vilka behov hittills fyllts genom avverkning i beteshagarna av skadade träd. Inom en nära framtid kunde depån icke längre fylla sitt bränslebehov på angivet sätt, då åtgärder numera vidtagits för skyddande av de å betesmarkerna kvarstående träden. Depåchefen ansåge därjämte önskvärdt, att övrig underlydande personals bränslebehov tillgodosåges genom inköp på gården.

I häröver avgivet yttrande hade arméförvaltningens domäntjänsteman under tillstyrkan av depåchefens framställning anført, att, då hela utmarksskiftet omfattade allenast omkring 14 hektar skog och skogsmark, detsamma syntes i sin helhet böra ställas under remontdepåns förvaltning. Av lägenhetsägaren Nils Persson hade framställning gjorts om friköp av en av honom innehavd, å utmarksskiftet belägen torplägenhet. Mot framställningen vore intet att erinra, såvitt den avsåge den av Persson arrenderade åkerjorden. Därest skogsmarken komme att överlämnas till remontdepån, torde intet hinder möta för Persson att av skogsmarken arrendera de betesmarker, han hittills disponerat.

För egen del funne departementet depåchefens framställning värd beaktande, då det för ett rationellt utnyttjande av depåns betesmarker vore nödvändigt, att det därstädes nu befintliga trädbeståndet skonades och skyddades. Departementet hemställde fördenskull, att det till $\frac{1}{3}$ mantal Sjölidan nr 1 och $\frac{1}{3}$ mantal Lökshus nr 1 hörande skogsskiftet med undantag av åkerjorden till en å skiftet befintlig torplägenhet, som för närvarande arrenderades av lägenhetsägaren Nils Persson, måtte behållas i kronans ägo för att, så länge Herrevadsklosters remontdepå såsom sådan komme att bestå, ställas under förvaltning av depåchefen därstädes. Mot en försäljning till Nils Persson av den utav honom hittills arrenderade, till omkring 1.5 hektar uppgående åkerjorden å utmarksskiftet, hade departementet intet att erinra, så mycket mindre som de å torpstället uppförda åbyggnaderna icke ägdes av kronan.

Rörande de i kommitterades förslag omhandlade, kronan tillhöriga ideella andelar av tvenne fädrifter ville fortifikationsdepartementet fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på, att dessa icke kunde säkert lokaliseras utan så kostsamma utredningar, att desamma icke skulle stå i rimlig proportion till en beräknad intäkt vid en blivande försäljning. Till en del hade fädrifterna av enskilda personer hävdats såsom byggnadstomter eller delar av dylika. Till en annan del inginge de, i likhet med vad som vore fallet även beträffande ett å Skräddareheden beläget grustag, vari kronan ägde ideell andel, i mark avsedd för gator och andra allmänna platser enligt den av Kungl. Maj:ten den 21 november 1930 fastställda stadsplanen för ett område öster om Ljungbyheds järnvägsstation, vilken mark vid avyttring av Skräddareheden avsetts att upplåtas utan ersättning. Till den del ifrågavarande samfälligheter icke inginge i för angivna ändamål avsedd mark, syntes kronans rätt därtill böra avyttras, i den mån så vore möjligt. Detta syntes lämpligast böra ske, sedan de byggnadskvarter inom det stadsplanelagda området, vari samfälld mark inginge, blivit tomtindelade. Då värdet av kronans andelar i nu ifrågavarande samfälligheter icke med någon tillförlitlighet kunde angivas, syntes det departementet ändamålsenligt, att desamma vid lämpligt tillfälle finge försäljas på för kronan fördelaktigaste sätt för belopp, som därvid kunde komma att erhållas.

Departementet ansåge, att det i nuvarande konjunkurläge torde komma att

stöta på svårigheter att finna köpare till kronans andelar i torvmossar och sätteplatser för torvtorkning — såväl utbrutna som icke utbrutna — i synnerhet därest dessa var för sig skulle komma att utbjudas till försäljning. En avyttring av ifrågavarande fastighetsandelar skulle måhända även för närvarande låta sig göra, därest de komme att utbjudas tillsammans med till försäljning föreslagna åkerjord. Då dessa samfälligheter icke avkastade någon inkomst men likväl komme att vålla besvärligheter och tillskynda kronan förvaltningskostnader, syntes de så snart som möjligt böra avyttras. Något bestämt försäljningsvärde syntes emellertid icke böra åsättas desamma, utan borde de få försäljas på för kronan fördelaktigaste sätt för belopp, som kunde komma att erhållas.

Handhavandet av föreslagna försäljningar ansåge departementet böra ske av samma myndighet, till vilken bemyndigande kunde komma att lämnas att verkställa försäljningarna av kronans mark å Skräddareheden. För försäljningarna borde även gälla i huvudsak samma grunder och samma försäljningsvillkor.

I övrigt funne departementet intet att erinra emot kommitterades nu ifrågavarande förslag, utom att samtliga i förslaget till siffran angivna försäljningspris — med här förut angivna undantag — borde gälla allenast såsom minimipris, varunder försäljning icke skulle få ske.

Emot markkommitterades förslag, att den s. k. Dragonön i Rönneå bibehålles i kronans ägo och ställes under förvaltning av chefen för Herrevadsklosters remontdepå, har jag icke något att erinra.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till vad arméförvaltningens fortifikationsdepartement i ämnet anfört förordar jag vidare, att det till $\frac{1}{8}$ mantal Sjölidan nr 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Lökshus nr 1 hörande utmarksskiftet å Söderåsen — med undantag av den till cirka 1,5 hektar uppgående åkerjorden till en å norra delen av skiftet befintlig torplägenhet — ävenledes bibehålles i kronans hand och ställes under förvaltning av nyssnämnde depåchef. Då den till berörda torplägenhet hörande åkermarken icke torde vara behöflig för något militärt eller annat statligt ändamål, synes densamma lämpligen böra försäljas. Vid nämnda den 27 augusti 1929 verkställda värdering har åkermarken åsatts ett försäljningsvärde av 600 kronor per hektar. Mot detta värde har jag icke något att erinra. Vid en blivande försäljning torde torplägenhetens nuvarande arrendator, vilken är ägare av de därstädes uppförda åbyggnaderna, böra tillerkännas företrädesrätt att mot nyssnämnda pris förvärva marken i fråga.

Jämväl det vid järnvägsbron över Rönneå belägna torpstället med madäng ävensom kronans i det föregående omförmälda andelar i vissa samfälligheter torde, såsom varande för kronan obehöfliga, böra försäljas. Av torplägenheten synes den till cirka 3 hektar uppgående åkermarken böra försäljas till lägenhetens nuvarande arrendator mot ett pris av 300 kronor per hektar, vartill berörda mark uppskattats vid nyssnämnda värdering. Den till cirka 2 hektar uppgående madängen, som vid samma värdering åsatts ett värde av 400 kronor per hektar, torde däremot böra försäljas till den högstbjudande, dock icke för lägre belopp än 800 kronor.

Vad samfälligheterna angår, torde desamma, i vad de avse kronans andelar i torvmossar och sätteplatser vid Långemossen och Tranerödmossen ävensom i de söder om Ljungbyhed vid Skårån belägna markområdena, böra få försäljas på för kronan förmånligaste sätt mot pris, som Kungl. Maj:t med hänsyn till för-

hållandena på förslag av arméförvaltningens fortifikationsdepartement kan finna skäl fastställa. Beträffande kronans andelar i övriga här avsedda samfälligheter har det visat sig, att svårigheter mött för erhållande av tillförlitlig utredning angående desamma läge. Sålunda har fortifikationsdepartementet meddelat, att de båda fädrifterna icke ansetts kunna med säkerhet lokaliseras utan så kostsamma utredningar, att utgifterna härför icke skulle komma att stå i någon rimlig proportion till de belopp, som kunde beräknas inflyta vid en blivande försäljning av desamma. Likaledes torde en fullständig utredning beträffande kronans andel i det »obegagnade området vid Ljungby by» komma att medföra kostnader utan motsvarande inkomst vid en försäljning av området. Å andra sidan synes det vara önskvärt, att kronans andelar uti ifrågasvarande områden, så snart ske kan, avyttras, då de för närvarande icke lämna någon avkastning och deras bibehållande i kronans hand kan komma att medföra onödiga förvaltningskostnader. Med hänsyn härtill synes riksdagens medgivande nu böra utverkas till att även dessa andelar i samfälld mark få på lämpligt sätt avyttras. Då de till huvudsaklig del synas vara belägna inom eller intill de områden, som redan jämlikt förenämnda proposition angående disposition av den s. k. Skraddareheden m. m. avses till försäljning, synas de lämpligen böra avyttras i samband med sistnämnda områden.

För samtliga här ifrågasatta markförsäljningar torde böra föreskrivas, att alla uppkommande kostnader för områdenas avstyckning och lagfarande skola gäldas av de blivande köparna.

Genom försäljningarna inflytande köpeskillingsbelopp böra tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels medgiva,

att ett område om cirka 1.5 hektar av det till $\frac{1}{8}$ mantal Sjölidan nr 1 och $\frac{1}{8}$ mantal Lökshus nr 1 hörande utmarksskiftet å Söderåsen må försäljas till ett pris av lägst 600 kronor per hektar,

att ett till nyssnämnda hemman hörande, invid järnvägsbron över Rönneå å Ljungbyhed—Klippans järnväg beläget torpställe med madäng om tillhoppa cirka 5 hektar må försäljas till ett pris av lägst 1,700 kronor, samt

att de till omförmälda hemman och $\frac{3}{16}$ mantal Ljungby nr 1 hörande andelarna i torvmossar, sätteplatser och övriga samfälligheter må försäljas på sätt och under villkor, som Kungl. Maj:t efter förslag av arméförvaltningens fortifikationsdepartement kan finna skäligt bestämma,

dels ock föreskriva,

att samtliga markförsäljningar skola ske under förbehåll om att köparna ensamma skola bestrida alla uppkommande kostnader för lagfart och eventuell avstyckning eller utbrytning av köpta områden, samt

att till följd av försäljningarna inflytande köpeskillingsmedel skola, efter avdrag av försäljningskostnaderna, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Broberg.
